

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки
та психології

 О. В. Пономаренко

« 29 » ^{серпня} 2024
Україна

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Етнопсихологія: національна ідентичність
підготовки магістрів
денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма «Психологія»
спеціальності 053 Психологія
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Козич І.В., канд. пед. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та психології
освітньої діяльності

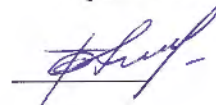
Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.
Завідувач кафедри психології

Н. О. Губа

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Г. О. Горбань

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки
та психології

_____ О. В. Пономаренко

«_____» _____ 202_____

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Етнопсихологія: національна ідентичність
підготовки магістрів
денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма «Психологія»
спеціальності 053 Психологія
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Козич І.В., канд. пед. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та психології
освітньої діяльності

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 202_____ р.
Завідувач кафедри _____

_____ Н. О. Губа

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

_____ Г. О. Горбань

Зв'язок з викладачем: Viber, телеграм (0684470520), Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

E-mail: kozich.irina@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення:

Телефон: 0684470520

Інші засоби зв'язку: kozich.irina@gmail.com

Кафедра: кафедра педагогіки та психології освітньої діяльності, VIII к., ауд. 221

1. Опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Етнопсихологія: національна ідентичність» є опанування знаннями щодо своєрідності прояву й функціонування психіки представників різних етнічних спільностей.

Завдання курсу:

- створити умови становлення цілісного уявлення про основні напрямки і школи етнопсихології, історію її розвитку, сучасні досягнення даної науки;
- набути знання щодо особливостей співвідношення психології та культури, виокремлення головних розрізняювальних ознак етнічних спільнот;
- здійснити аналіз факторів, які впливають на міжкультурні особливості спілкування,
- розкрити особливості психологічної природи етнічних конфліктів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є соціально-психологічні риси національно-етнічних спільнот, їхній вплив на поведінку особистості, а також соціально-психологічні процеси й особливості етнічного розвитку та міжнаціонального спілкування.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	1-й	1-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	14 год	4 год
Практичні заняття	14 год	4 год
Самостійна робота	62 год	82 год
Консультації	Відповідно до графіка:	
Вид підсумкового семестрового контролю:	Екзамен	

Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4828
---	---

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою результатів навчання

Результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.	Методи: - вивчення і обговорення матеріалу на лекційних та практичних заняттях; - самостійна робота; - підготовка і виконання індивідуальних завдань з майбутньої професійної проблематики;	Поточні контрольні заходи: усне опитування, презентація та обґрунтування власної позиції, поточне тестування, виконання практичних завдань, експрес-контролі, модульні контролі Підсумкові контрольні заходи: ІДЗ, іспит (підсумкове тестування на СЕЗН Moodle).
ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.		
ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.		
ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.		
ПРН14. Уміння вирішувати психологічні проблеми, пов'язані з організацією та керівництвом людськими ресурсами, супроводом групових та робочих процесів, поведінкою фахівців.		

2. Зміст навчальної дисципліни

3.

Змістовий модуль 1. ЕТНОПСИХОЛОГІЯ ЯК ГАЛУЗЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ.

ТЕМА 1. Етнопсихологія як наука. Історія розвитку та сучасні напрями етнічної психології. Об'єкт, предмет та методи етнічної психології. Основні функції та завдання етнічної психології в сучасному суспільстві. Основні категорії етнічної психології. Зв'язок етнопсихології з іншими науками.

Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ ЕТНОПСИХОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ НАЦІЇ

ТЕМА 2. Проблема етносу та націй в етнопсихології. Соціально-психологічна сутність поняття «нація». Становлення і розвиток теорій нації. Ментальність як інтегральна етнопсихологічна ознака нації. Поняття маргінальності.

Змістовий модуль 3. КУЛЬТУРА ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ НАРОДІВ

ТЕМА 3. Культура як об'єкт відродження і втілення національної психології. Культура як психологічне поняття. Чинники розвитку культури. Функції культури. Взаємозв'язок між культурою й етносом. Народні звичаї як психологічне явище.

ТЕМА 4. Етнічні конфлікти. Поняття і форми етнічних конфліктів. Теорії виникнення етнічних конфліктів. Види і стадії етнічних конфліктів. Шляхи врегулювання етнічних конфліктів.

Змістовий модуль 4. ЕТНОПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РІЗНИХ НАРОДІВ СВІТУ

ТЕМА 5. Етнічні традиції та ділове спілкування. Діловий етикет у різних країнах. Особливості британського ділового стилю. Американці й ділові стосунки. Ділове співробітництво у Франції. Мова ділового спілкування в Німеччині. Ділове спілкування з японцями. Діловий стиль та етикет у Китаї. Діловий світ Швеції. ділове спілкування з італійцями.

ТЕМА 6. Особливості українського етносу.

Психологічні особливості українського етносу. Український менталітет. Сім'я і формування українського національного характеру.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Тема. Етнопсихологія як наука. Історія розвитку та сучасні напрями етнічної психології. Об'єкт, предмет та методи етнічної психології. Основні функції та завдання етнічної психології в сучасному суспільстві. Основні категорії етнічної психології. Зв'язок етнопсихології з іншими науками.	2	1	1 раз в два тижня
Практичне заняття 1		2		1 раз в два тижня
Самостійна робота *		13	16	
Лекція 2	Тема. Проблема етносу та націй в етнопсихології. Соціально-психологічна сутність поняття «нація». Становлення і розвиток теорій нації. Ментальність як інтегральна етнопсихологічна ознака нації. Поняття маргінальності	2	1	1 раз в два тижня
Практичне заняття 2		2		1 раз в два тижня
Самостійна робота *		13	16	
Лекція 3	Тема. Культура як об'єкт відродження і втілення національної психології. Культура як психологічне поняття. Чинники розвитку культури. Функції культури. Взаємозв'язок між культурою й етносом. Народні звичаї як психологічне явище.	2	1	1 раз в два тижня
Практичне заняття 3		2	2	1 раз в два тижня
Самостійна робота *		13	16	
Лекція 4	Тема. Етнічні конфлікти. Поняття і форми етнічних конфліктів. Теорії виникнення етнічних конфліктів. Види і стадії етнічних конфліктів. Шляхи врегулювання етнічних конфліктів.	2	1	1 раз в два тижня
Практичне заняття 4		2		1 раз в два тижня
Самостійна робота *		13	16	
Лекція 5	Тема. Етнічні традиції та ділове спілкування. Діловий етикет у різних країнах. Особливості британського ділового стилю. Американці й ділові стосунки. Ділове співробітництво у Франції. Мова ділового спілкування в Німеччині. Ділове спілкування з японцями. Діловий стиль та етикет у Китаї. Діловий світ Швеції. ділове спілкування з італійцями.	2	1	1 раз в два тижня
Практичне заняття 5		2	2	1 раз в два тижня
Самостійна робота *		13	16	

Лекція 6	Тема. Особливості українського етносу. Психологічні особливості українського етносу. Український менталітет. Сім'я і формування українського національного характеру.	2	1	<i>1 раз в два тижня</i>
Практичне заняття 6		2		<i>1 раз в два тижня</i>
Самостійна робота *		13	16	

* Самостійна робота передбачає засвоєння матеріалу в позааудиторний час, підготовку практичних завдань, опрацювання рекомендованої літератури, підготовку до екзамену.

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Поточний контроль				
Практичне заняття №1		1. Питання для обговорення: - Історія розвитку та сучасні напрями етнічної психології. - Об'єкт, предмет та методи етнічної психології. - Основні функції та завдання етнічної психології в сучасному суспільстві. - Основні категорії етнічної психології Зв'язок етнопсихології з іншими науками.	Знання матеріалу за темою, вміння їх презентувати, вміння пояснювати відстоювати власну позицію, активність в обговоренні питань Наявність презентації (мін 5 слайдів), розкриття теми згідно з планом.	5
		2. Практичне завдання. - Складіть кросворд, включаючи в нього як можна більше слів та термінів з теми; - Намалуйте схему, яка відображає структуру психологічної науки та визначить місце етнопсихології в ній. - На прикладі українців як етнічної групи, опишіть функції етносу та функції національної психіки.	Обсяг не менше 2 сторінки формату А4, розкриття змісту згідно вимогам	5

Практичне заняття №2	<p>Питання для обговорення: - Соціально-психологічна сутність поняття «нація». - Становлення і розвиток теорій нації. - Ментальність як інтегральна етнопсихологічна ознака нації. - Поняття маргінальності.</p>	<p>Знання матеріалу за темою, вміння їх презентувати, вміння пояснювати відстоювати власну позицію, активність в обговоренні питань Наявність презентації (мін 5 слайдів), розкриття теми згідно з планом.</p>	5
	<p>2. Практичне завдання. - Складіть таблицю «Порівняння загальних рис та особливостей розвитку психології етносів». Поміркуйте: Б.Шоу в одній із своїх робіт склав психологічний портрет англійця: «На світі дурнів, як листя на дереві, тому англієць поводить себе як гусінь». Які особливості національного характеру мав на увазі автор? - Доберіть прислів'я українського народу, в яких йдеться про український народ і його етнічні особливості та визначити про які риси характеру або ментальність йдеться. -Обґрунтуйте прикладне значення етнічної психології для професійної діяльності керівника, педагога, практичного психолога та інших представників професій</p>	<p>Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: ☐ своєчасність виконання (1 б.); ☐ повний обсяг виконання (1 б.); ☐ виділення головного, суттєвого при розкритті теми з висловленням особистого ставлення до проблеми (2 б.) творчий підхід у виконанні (1 б.).</p>	5
Практичне заняття №3	<p>1. Питання для обговорення: -Культура як психологічне поняття. - Чинники розвитку культури. Функції культури. -Взаємозв'язок між культурою й етносом. - Народні звичаї як психологічне явище</p>	<p>Знання матеріалу за темою, вміння їх презентувати, вміння пояснювати відстоювати власну позицію, активність в обговоренні питань Наявність презентації (мін 5 слайдів), розкриття теми згідно з планом.</p>	5
	<p>2. Практичне завдання. - Поміркуйте: 1. Обговорення навчального питання: «Основні підходи до вивчення культур. Культурний релятивізм у концепції Л. Леві-Брюля про якісні відмінності ментальності первісної і сучасної людини». 2. Обговорення навчального питання: ««Нормальність» і</p>	<p>Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: ☐ своєчасність виконання (1 б.); ☐ повний обсяг виконання (1 б.); ☐ виділення головного, суттєвого при розкритті теми з висловленням особистого ставлення до проблеми (2 б.)</p>	5

		<p>членство у своїй культурі. Особливості культурно-специфічних психічних розладів».</p> <p>3. Підготуватися до дискусії на тему: «Дослідження міжкультурних відмінностей в інтелекті.</p> <p>4. Прокоментуйте слова В. Сосюри: «З одного боку звичаї нації відбиваються у мові, а з іншого боку саме мова значною мірою формує націю». Охарактеризуйте мову як одну з основних ознак етносу.</p> <p>5. Прокоментуйте висловлювання В.О. Сухомлинського: «Без поваги, без любові до рідного слова не може бути ні всебічної людської вихованості, ні духовної культури... Мовленнєва культура – це живодайний корінь культури розумової, всього розумового виховання, високої, справжньої інтелектуальності».</p>	<p>творчий підхід у виконанні (1 б.).</p>									
<p>Практичне заняття №4</p>		<p>1. Питання для обговорення: Поняття і форми етнічних конфліктів. - Теорії виникнення етнічних конфліктів. - Види і стадії етнічних конфліктів. - Шляхи врегулювання етнічних конфліктів.</p> <p>2. Практичне завдання Розробити стратегію вирішення одного з обраних типів етнічних конфліктів. 2. Скласти таблицю «Етнічні конфлікти».</p> <table border="1" data-bbox="635 1778 986 1957"> <thead> <tr> <th>назва конфлікту</th> <th>причини виникнення</th> <th>хід протікання</th> <th>шляхи регулювання</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table> <p>3. Доберіть методики, які дозволять вивчити конфліктність</p>	назва конфлікту	причини виникнення	хід протікання	шляхи регулювання					<p>Знання матеріалу за темою, вміння їх презентувати, вміння пояснювати відстоювати власну позицію, активність в обговоренні питань Наявність презентації (мін 5 слайдів), розкриття теми згідно з планом.</p> <p>Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: ☐ своєчасність виконання (1 б.); ☐ повний обсяг виконання (1 б.); ☐ виділення головного, суттєвого при розкритті теми з висловленням особистого ставлення до проблеми (2 б.) творчий підхід у виконанні (1 б.).</p>	<p>5</p> <p>5</p>
назва конфлікту	причини виникнення	хід протікання	шляхи регулювання									

		<p>та стратегію вирішення конфліктних ситуацій і проведіть діагностику конфліктності ваших знайомих.</p> <p>4. Розробіть рекомендації, яких необхідно дотримуватись при прийнятті однією людиною іншої.</p> <p>Проаналізуйте ситуації з власного життя, виділивши головне.</p> <p>5. Міжетнічні конфлікти на пострадянському просторі. Навести приклади та проаналізувати з точки зору етнопсихологічного підходу.</p>		
Практичне заняття №5		<p>1. Питання для обговорення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Діловий етикет у різних країнах - Особливості британського ділового стилю - Американці й ділові стосунки. - Ділове співробітництво у Франції - Мова ділового спілкування в Німеччині - Ділове спілкування з японцями - Діловий стиль та етикет у Китаї - Діловий світ Швеції. ділове спілкування з італійцями 	Знання матеріалу за темою, вміння їх презентувати, вміння пояснювати відстоювати власну позицію, активність в обговоренні питань Наявність презентації (мін 5 слайдів), розкриття теми згідно з планом.	5
		<p>2. Практичне изавдання</p> <p>Проаналізуйте підхід Ш. Монтеск'є до пояснення чинників етнічних відмінностей, що представлений у такому висловлюванні: «Чимало речей управляють людьми: клімат, релігія, закони, принципи управління, зразки давнини, мораль, звичаї... над дикунами володарює переважно природа і клімат... китайцями управляють звичаї, а в Японії тиранічна влада належить законам...»</p>	<p>Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ своєчасність виконання (1 б.); ☐ повний обсяг виконання (1 б.); ☐ виділення головного, суттєвого при розкритті теми з висловленням особистого ставлення до проблеми (2 б.) <p>творчий підхід у виконанні (1 б.).</p> <p>Обсяг не менше 2 сторінки формату А4, розкриття змісту згідно вимогам</p>	5
Практичне заняття №6		<p>1. Питання для обговорення:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Психологічні особливості українського етносу. - Український менталітет. 	Знання матеріалу за темою, вміння їх презентувати, вміння пояснювати відстоювати власну позицію,	5

		- Сім'я і формування українського національного характеру.	активність в обговоренні питань Наявність презентації (мін 5 слайдів), розкриття теми згідно з планом.	
		2. Практичне завдання. Проаналізуйте український фольклор та наведіть приклади етнічних стереотипів українців - Напишіть есе на тему: «Толерантність – свідомий вибір українців чи модний тренд сучасності».	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: ☐ своєчасність виконання (1 б.); ☐ повний обсяг виконання (1 б.); ☐ виділення головного, суттєвого при розкритті теми з висловленням особистого ставлення до проблеми (2 б.) творчий підхід у виконанні (1 б.). Обсяг не менше 2 сторінки формату А4, розкриття змісту згідно вимогам	5
Усього за поточний контроль				60
Підсумковий контроль				
Залік /Екзамен	Теоретичне завдання	Тестування Тест розміщено за посиланням: https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=410458 Питання для підготовки: розміщено в Moodle	Правильність відповіді на питання тесту Тестування передбачає надання відповідей на 20 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	20
	Практичне завдання	Завдання для індивідуальної письмової роботи. Завдання розміщено за посиланням https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=85299	Наявність обов'язкових складових. Відповідність вимогам і встановленим термінам	20
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FХ	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

1. Етнопсихологія / укладачі Ольховецький С. М. Ольховецький В. С. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2019. 155 с. <https://cutt.ly/dEfMfW8>
  2. Кириченко Т. В. Етнопсихологія: навч.-метод. посібник. Переяслав-Хмельницький : Видавництво С К В, 2017. 261 с.
  3. Махній М. М. Етнічна психологія: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2016. 272 с. <https://cutt.ly/8Ef0JGR>
  4. Павленко В. М. Етнопсихологія: підручник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 448с. <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/handle/123456789/16042>
  5. Цюняк О. П. Етнопсихологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботистудентів. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2020. 76 с. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/7428>
  6. Балагуртрак М. П. Українська етнопсихологія XIX століття : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.05. Львів, 2004. 21 с.
  7. Боднар М. Б. Вплив етнопсихологічних життєвих орієнтацій на самоактуалізацію студентської молоді : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05. Київ, 2004. 20 с.
  8. Голованова Т. П. Етнопедagogіка та етнопсихологія : метод. рек. до виконання самот. роботи та індивід. завдання. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. 64 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2017/02/0040002.pdf>.
  9. Гончаренко М. С., Набока І. Є. Етновалеологія: навчальний посібник. Харків: Бурун-Книга; Київ: КНТ, 2012. 296 с.
  10. Данилюк І. В. Етнічна психологія як галузь наукового пізнання. Київ: Самміт-книга, 2010. 432 с. <https://www.twirpx.com/file/1420471/>
  6. Етнопсихологія / За ред. Л. Е. Орбан-Лембрик. Івано-Франківськ: Прикарпатський ун-т ім. Василя Стефаника, 1994. 83 с.
  11. Львовичкіна А. М. Етнопсихологія : навчальний посібник. Київ: МАУП, 2002. 144 с. <https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/n135.pdf>
  12. Лукасевич О. А. Етнопсихологія : метод. рек. до семін. занять. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 53 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2016/06/0039155.docx>.
  13. Лукасевич О. А. Етнопсихологія : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2013. 91 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2013/03/0029144.doc>.
  14. Махній М. М. Етнічна психологія: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2016. 272 с. <https://cutt.ly/8Ef0JGR>
  15. Пірен М. І. Основи етнопсихології: підручник. Київ: Університет «Україна», 2011. 526 с. <https://cutt.ly/OEf0Bfl>
  16. Савицька О. В. Етнопсихологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Савицька, Л. М. Співак. Київ: Каравела, 2011. 263 с. <https://cutt.ly/oEf2TQ9>
  17. Янів В. Нариси з історії української етнопсихології / Упоряд. М. Шафовал. 3-тє вид., стер. Київ: Знання, 2006. 341 с. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000015046>
  18. Fiimham A., Vochner S. Culture shock: Psychological reactions to unfamiliar environments. – L., 2016.
  19. Oberg K. Culture shock: Adjustment to new cultural environments // Practical Anthropology. – 2016. – Vol. 7.
- Інформаційні ресурси:
1. Гончарук Н. Етнопсихологічні витоки українського характеру в концепції Олександра Кульчицького. URL: <http://dSPACE.wunu.edu.ua/handle/316497/37495>
  2. Інформаційний портал «Наука України: доступ до знань». URL: www.irbis-nbuv.gov.ua/Sci_Lib_UA
  3. Електронна бібліотека України. URL: <http://lib.com.ua>
  4. Електронна бібліотека України ElibUkr. URL: <http://www.elibukr.org/index.php/uk/>

5. Електронна бібліотека україномовної літератури ЧТИВО. URL: <http://chtyvo.org.ua>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/2456>

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані у формі співбесіди під час планової консультації викладача впродовж двох тижнів після пропуску. Відпрацювання занять може здійснюватися й шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Здобувачі, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до сесії не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Одне з основних завдань навчального процесу та курсу – формування нульової толерантності до академічної недоброчесності. Відповідно до чинних правових норм, порушенням норм академічної доброчесності зокрема вважається: плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; фабрикація - вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на платформі СЕЗН Moodle ЗНУ: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються в ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>; наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>; наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

За наявності сертифікату (свідоцтва, програми тощо) про проходження онлайн-курсу, тренінгу, вебінару, курсу підвищення кваліфікації та ін. з тематики (однієї з тем, змістового модуля) навчальної дисципліни залежно від кількості прослуханих годин (здобутих кредитів) здобувачу може бути нараховано до 40 балів. Дотичність тематики, відповідність досягнутих результатів навчання та кількість додаткових балів визначається викладачем. Документи, що підтверджують участь здобувача у відповідних заходах, мають бути подані викладачу до початку сесії.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds571a>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):
<http://sites.znu.edu.ua/confucius>